

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата наук з фізичного виховання та спорту,
Коваленко Наталії Петрівни на дисертаційну роботу
Бойко Ірини Андріївни «Добровольча діяльність в олімпійському спорті»,
подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з
фізичного виховання і спорту
зі спеціальності 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт**

Актуальність теми. Організацію та проведення різноманітних заходів в олімпійському спорті на сучасному етапі його розвитку, важко уявити без активної допомоги добровольців. Проте, добровольча діяльність в олімпійському спорті спрямована не лише на вирішення низки організаційних питань успішного проведення масштабних спортивних заходів, а й має надзвичайно потужний соціально-гуманістичний потенціал.

Олімпійські волонтери – частина фірмового стилю, образу змагань, з ними фотографуються, у них беруть інтерв'ю. Це почеснота вкрай відповідально, адже волонтери – своєрідне обличчя турніру, від того, як вони себе ведуть, багато в чому залежить сприйняття країни-організаторки спортивних змагань гостями.

Крім того, волонтери відіграють важливу роль у просуванні ціннісного змісту олімпійських змагань, а також супутніх їх проведенню заходів. Ідеї рівності, дружби, поваги до інших учасників олімпійського руху пропагуються організаторами всіх олімпійських змагань, в тому числі і через волонтерські програми. Серед олімпійських добровольців є люди з різних країн, різного віросповідання та різного віку.

Україна є повноправним членом міжнародної олімпійської родини. У нашій країні проводяться безліч масштабних спортивних подій. При цьому, аналіз практики проведення цих заходів, зокрема – вивчення питання залучення та роботи олімпійських добровольців, дозволяє говорити про доцільність наукової розробки цієї проблеми: про актуальність визначення шляхів залучення представників різних верств населення України до здійснення допомоги в організації та проведенні спортивних заходів, про доцільність

розробки програм підготовки олімпійських добровольців. Це дає змогу стверджувати, що наукова задача, поставлена в дисертаційному дослідженні Бойко Ірини Андріївни є актуальною та своєчасною, а отримані результати мають значення не лише для вирішення питання залучення добровольців до організації та проведення спортивних заходів, а й для розвитку олімпійського руху у нашій країні в цілому.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Результати дисертаційного дослідження Бойко Ірини Андріївни мають об'єктивний характер, базуються на достатній кількості експериментального матеріалу. В проведеному дослідженні дається теоретичний аналіз і узагальнення значної кількості літературних джерел; отримані показники обчислені з використанням методів математичної статистики. Аналіз обґрунтованості наукових положень, висновків дозволяє відзначити логічний взаємозв'язок назви наукового напрямку, постановки мети і завдань дослідження. Завдання дослідження конкретні і повною мірою відповідають поставленій меті та розкривають тему дисертаційної роботи, переконливо висвітлюють наукову новизну та практичну значущість. Висновки випливають зі змісту дисертаційного дослідження їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву.

Достовірність отриманих наукових результатів та їх новизна. Вірогідність отриманих результатів і висновків забезпечена їх всебічним обґрунтуванням, відповідністю методів дослідження меті та задачам дослідження; якісним і кількісним аналізом його результатів; використанням репрезентативного обсягу вибірки та доцільним і коректним застосуванням методів математичної статистики під час обробки і аналізу отриманих у дослідженні даних.

Дисертація має суттєву наукову новизну, яка полягає в тому, що здобувачем вперше встановлені напрямки, за якими доцільно здійснювати підготовку добровольців в олімпійському спорті; розроблений алгоритм підготовки олімпійських добровольців; запропоновано новий підхід до

залучення різних верств населення до здійснення добровільної допомоги в організації спортивно-масових заходів, як складової розвитку олімпійського руху в Україні; розроблено перспективні шляхи залучення та підготовки волонтерів із представників різних верств населення до участі в організації та проведенні спортивних заходів в Україні; доповнено інформацію щодо історії розвитку добровольчої діяльності в олімпійському спорті; а також підтверджено та доповнено матеріал, присвячений значущості роботи добровольців у системі олімпійського спорту.

Практична значущість роботи полягає вобґрунтуванні шляхів залучення різних верств населення до здійснення допомоги в організації та проведенні спортивно-масових заходів, як складової розвитку олімпійського руху в Україні. Основні положення та результати дослідження впроваджено в освітній процес Національного університету фізичного виховання і спорту України при розробці та вдосконаленні навчальних програм з дисциплін: «Історія олімпійського руху», «Історія спортивного руху України», «Історія олімпійського руху України» (27.09.2017 р., м. Київ), Університету державної фіскальної служби України при розробці навчальних програм з дисциплін: «Фізична культура», «Теорія і методика здоров'я», «Теорія і методика викладання спортивних і рухливих ігор» (27.09.2017 р., м. Ірпінь); в практику роботи Київського регіонального відділення НОК України, Національної федерації фехтування України, федерації греко-римської боротьби України, Української федерації хортингу та відповідно були апробовані під час проведення Всеукраїнського олімпійського дня (17.06.2017 р., м. Вишневе); відкритого Чемпіонату України з фехтування (12–19.09.2017 р., м. Миколаїв); Міжнародного турніру UWW з вільної жіночої та греко-римської боротьби, присвяченого видатним українським борцям та тренерам (28.02–05.03.2017 р., м. Київ); Всеукраїнського олімпійського уроку (09.09.2017 р., м. Ірпінь); Чемпіонату України з хортингу серед кадетів та юніорів (11.11.2017 р., м. Ірпінь), Чемпіонату Київської області з хортингу в розділі «Двобій» та «Рукопашний хортинг» (28.10.2017 р., м. Ірпінь), Семінару Української

федерації хортингу для суддів (16–17.09.2017 р., м. Ірпінь). Впровадження підтверджено відповідними актами. Результати також можуть бути використані при проведенні різних курсів і тренінгів з підготовки осіб, які виявили бажання здійснювати добровільну допомогу в організації заходів, спрямованих на розвиток олімпійського спорту в країні.

Матеріали дисертаційного дослідження роботи є важливими для вдосконалення підготовки фахівців сфери фізичної культури та спорту в межах теоретичних і практичних навчальних дисциплін: «Історія олімпійського руху», «Історія спортивного руху України», «Історія олімпійського руху України», «Фізична культура», «Теорія і методика здоров'я», «Теорія і методика викладання спортивних і рухливих ігор», інших профільних навчальних дисциплін, а також під час проведення практики. Підтверджено відповідними актами впровадження.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації.

Дисертаційна робота оформлена згідно діючих вимог, складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 206 сторінок. Робота містить 9 таблиць та 27 рисунків. Автором проведений детальний теоретичний аналіз спеціальної літератури, вивчено 207 джерел.

Автореферат відповідає змісту дисертації та відображає головні положення роботи.

У вступі обґрунтована важливість обраної теми, вказані об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження, наведені методи, що були використані у дослідженні, дана характеристика наукової новизни та практичної значущості роботи, наведені основні аспекти апробації результатів досліджень, вказана кількість публікацій.

У першому розділі «Місце і роль добровольців у розвитку олімпійського руху» проведено аналіз літературних джерел щодо: добровольчого руху як

соціального явища; становлення добровольчої діяльності в олімпійському русі; організації добровольчої діяльності в Україні.

У другому розділі «Методи та організація досліджень» наведено методи наукового пізнання, що були використані у роботі, представлено організацію досліджень, надано характеристику контингенту опитуваних.

Використані у роботі методи цілком відповідають поставленим завданням, є загально визнаними та репрезентативними, а використані методики статистичної обробки є адекватними, що дає змогу отримати вірогідні результати

В третьому розділі «Організація роботи та методичні умови навчання добровольців у системі олімпійського руху» шляхом проведення опитування, узагальнення матеріалу що існує було виділено основні тенденції, які є притаманними олімпійському добровольчому руху на сучасному етапі його розвитку.

Також здобувачеві вдалося виділити основні напрямки за якими здійснюється робота волонтерів в олімпійському спорті та основні шляхи організації їх підготовки. Отримані результати дозволили отримати комплексне уявлення про особливості відбору, методичні умови навчання та організацію роботи добровольців в системі олімпійського спорту.

В четвертому розділі дисертації «Залучення та підготовка добровольців до організації та проведення спортивних змагань в Україні» здобувач розкрив організаційні аспекти відбору та підготовки олімпійських добровольців, обґрунтував шляхи залучення добровольців до здійснення допомоги в організації та проведенні спортивно-масових заходів в Україні. Здобувачем також наведено основні аспекти програм підготовки добровольців для міжнародних спортивних заходів.

У п'ятому розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» здобувач проводить порівняння отриманих даних з результатами інших авторів, констатує здобуття нових наукових фактів, а також даних, які

доповнюють і уточнюють раніше отримані результати. Висновки дисертаційної роботи підтверджують правильність досягнення поставленої мети і задач.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях. Основні положення щодо дисертаційної роботи викладені у 9 наукових працях. З них 5 – представлені у фахових виданнях, що затверджені за переліком МОН України. 2 з яких у журналах, що увійшли міжнародної наукометричної бази IndexCopernicus, 4 публікації апробаційного характеру.

Обсяг друкованих робіт та їх кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Зміст автореферату є ідентичним до змісту дисертації і відповідним ступенем відображає її основні положення.

Дискусійні положення та зауваження. Принципових зауважень щодо дисертації та автореферату немає. Важливо, що автор самостійно виконував всі експериментальні дослідження, які були основою здійсненої роботи. Оцінюючи дисертаційну роботу Бойко Ірини Андріївни позитивно, слід зауважити:

1. В практиці сучасного олімпійського спорту термін «волонтер», є більш вживаним ніж термін «доброволець».
2. Підрозділ 1.3. «Організація добровольчої діяльності в Україні» доцільно доповнити інформацією щодо роботи, яку здійснює Національний олімпійський комітет по залученню добровольців.
3. Третій розділ дисертаційної роботи має ґрунтуватись на матеріалі власних досліджень. Матеріал, що представлено у підрозділі 3.1. «Основні тенденції добровольчої діяльності на сучасному етапі розвитку олімпійського спорту» значною мірою ґрунтується на узагальненні даних літературних джерел.
4. Текстовий матеріал, що представлено у підрозділі 3.2. «Особливості організації роботи добровольців в системі олімпійського спорту», доцільно оформити у таблиці, що сприятиме його кращому сприйняттю.
5. Матеріал, представлений у таблицях 4.1. та 4.2. частково дублюється у рисунках 4.1. та 4.3.

6. Результати дослідження доцільно представити на міжнародному рівні, зокрема впровадити в роботу Організаційних комітетів Ігор Олімпіад, зимових Олімпійських ігор, Юнацьких Олімпійських ігор та ін. та оформити це відповідними актами впровадження.
7. В представленій роботі існують окремі орфографічні, синтаксичні та пунктуаційні огріхи (стр. 17, 29, 38 та ін.).

Проте, вищенаведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не применшують її науково-практичної цінності. Усі зроблені зауваження не знижують високого рівня представленої роботи і носять дискусійний характер.

Загальний висновок. Все вищевикладене дозволяє вважати, що за своїми основними параметрами та змістом, актуальністю поставлених питань, рівнем методичних підходів, обсягом проведених досліджень, новизною теоретичних узагальнень дисертація Бойко Ірини Андріївни «Добровольча діяльність в олімпійському спорті», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту є самостійною, завершеною науково-дослідною роботою, висновки є науково обґрунтованими. Дисертація відповідає вимогам пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор Бойко Ірина Андріївна заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

**Кандидат наук з фізичного
виховання і спорту,
виконавчий директор
Національного олімпійського
комітету України**

Н. П. Коваленко

*Відрук отримано
08.06.2018 р.
М.С.М.*